

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра міжнародного приватного права
та порівняльного правознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНЕ СІМЕЙНЕ І СПАДКОВЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – вибіркова

Рік набору – 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 19 с.

Розробник:

Шуміло Інеса Анатоліївна – доцент кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства, кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 3 від 7 листопада 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри
міжнародного приватного права та порівняльного правознавства
(протокол № 1 від 7 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ Лук'янов Дмитро Васильович

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми лекційних і практичних занять.....	11
5.1. Теми лекційних занять.....	11
5.2. Теми практичних занять.....	12
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	13
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	16

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальності 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 4	Спеціальність – 293 «Міжнародне право»	Рік підготовки:	Рік підготовки:
		5-8 семестр	5-8 семестр
Загальна кількість годин - 150	Спеціалізація – «Міжнародне право»	Лекції 24 год.	Лекції 4 год.
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Практичні заняття 26 год.	Практичні заняття 8 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 6-8.		Самостійна робота 100 год.	Самостійна робота 138 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань іспит

Мета навчальної дисципліни – є набуття фахових знань у сфері правового регулювання приватноправових аспектів сімейних і спадкових відносин міжнародного характеру, та формуванні практичних навичок їх застосування у нормотворчій, правозастосовній, правоохоронній, експертно-консультаційній та педагогічній діяльності.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про основні інститути, поняття та категорії міжнародного сімейного та спадкового права;
- засвоєння основних положень законодавства України у сфері колізійного та матеріально-правового регулювання;
- розуміти сучасний стан проблем науки міжнародного сімейного та спадкового права;

- оволодіння навичками тлумачення та застосовувати колізійні та матеріально-правові норми сімейного і спадкового законодавства;
- оволодіння навичками правового аналізу фактичних обставин, що склалися у конкретних правовідносинах;
- оволодіння навичками самостійної роботи нормативними джерелами: використовувати здобутки науки міжнародного приватного права.
- оволодіння навичками правової кваліфікації ситуацій у сімейних і спадкових справах з іноземним елементом та вмінням складати правові висновки, заяви, позови, та відзиви на позови, скарги, звернення, договори та інші правореалізаційні акти відповідно до правил юридичної техніки, із застосуванням інноваційних технологій та стандартів інформаційної безпеки.

Пререквізити: «Правничі системи сучасності», «Судові системи і порівняльне судове право», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Міжнародне публічне право».

Кореквізити: «Міжнародне приватне право», «Уніфікація правового регулювання зобов'язань в міжнародному приватному праві», «Колізійне регулювання права власності».

Постреквізити: «Міжнародне трудове право та право соціального забезпечення», «Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ».

Мова навчання – українська.

1. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Знання і розуміння доктринальних підходів до визначення поняття міжнародного сімейного і спадкового права та його еволюції
2.	Знання прав людини у сфері сім'ї і шлюбу, та практики ЄКПЛ щодо захисту сімейного та приватного життя
3.	Знання доктринальних проблем колізійного регулювання сімейних і спадкових відносин з іноземним елементом.
4.	Знання актуальних проблем міжнародного регулювання транскордонного усиновлення та його наслідків.
5.	Вміння розв'язувати колізії законів щодо форми шлюбу та права на шлюб.
6.	Вміння застосовувати колізійні формули <i>lex personalis</i> , <i>lex nationalis</i> , <i>lex rei sitae</i> та <i>lex voluntatis</i> для розв'язання колізій законів, що регулюють транскордонне спадкування
7.	Знання підходів до визначення кола питань спадкового статуту та проблему його «розщеплення».
8.	Вміння аналізувати та розв'язувати колізій щодо транскордонного довірчого управління спадком та визнанням спадкових трастів.
9.	Вміння аналізувати та розв'язувати колізійні питання щодо транскордонного

	спадкування бізнесу, корпоративних прав та прав спадкоємців бенефіціарів офшорних компаній.
10.	Володіння навичками пошуку та систематизації наукової інформації та матеріалів судової практики на рекомендованих сайтах міжнародних спеціалізованих міжнародних організацій та судових установ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.

ЗК - 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.

ЗК 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.

ЗК 15. Здатність реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК 3. Знання і розуміння процесів впливу міжнародного права на функціонування міжнародного співтовариства, взаємодії норм міжнародного права з іншими нормативними міжнародними системами.

СК - 8. Здатність тлумачити міжнародно-правові звичаї, міжнародні договори, односторонні міжнародно-правові акти держав, резолюції міжнародних міжурядових організацій та міжнародних міжурядових конференцій

Програмних результатів навчання:

ПРН - 4. Демонструвати знання джерел міжнародного права як результату процесу міжнародної правотворчості.

ПРН 6. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного права.

ПРН - 12. Розкрити знання сфер дії національно-правового та міжнародно-правового регулювання громадянства

ПРН - 18. Виявляти знання теорії та практики міжнародного приватного права, застосування судами іноземного права, підстави і межі застосування уніфікованих та колізійних норм.

ПРН 21. Визначати межі правосуб'єктності юридичних і фізичних осіб, об'єднань, громадських організацій у конкретних правовідносинах.

ПРН – 23. Демонструвати здатність до праці в міжнародно-правовому контексті.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні засади правового регулювання міжнародних сімейних відносин.

Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права.

Поняття сімейних відносин з іноземним елементом. Джерела регулювання міжнародного сімейного права. Принцип поваги до особистого і сімейного життя. Принцип єдності сім'ї. Принцип пріоритету прав і законних інтересів дитини. Принцип однакової відповідальності батьків за виховання і розвиток дітей. Міжнародні імунітети у сімейних відносинах з іноземним елементом.

Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Європейській суд з прав людини і його вплив на правозастосовну практику у сімейних справах.

Особисті, цивільні та соціальні права людини. Право чоловіка і жінки на шлюб і створення сім'ї. Уніфікація і межі розсуду у міжнародному сімейному праві. Поняття сімейного і приватного життя у рішеннях ЄСПЛ. Практика Європейського суду з прав людини і її застосування при розгляді конкретних спорів у державах-учасницях. Гаазька Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей. Підстави повернення дітей. Практика застосування. Співвідношення з іншими конвенціями.

Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання шлюбно-сімейних відносини в міжнародному приватному праві.

Поняття, зміст та види шлюбно-сімейних відносин міжнародного характеру. Взаємодія приватного та публічного у правовому регулювання шлюбно-сімейних відносин. Місце міжнародного сімейного права в системі МПП.

Джерела міжнародного сімейного права: Конституція України, внутрішнє законодавство, міжнародні договори. Значення узагальнень судової практики щодо розгляду сімейних спорів міжнародного характеру.

Модуль 2. Колізійні питання майнових та особистих немайнових відносин подружжя в міжнародному приватному праві

Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.

Порядок розв'язання колізій законів щодо форми шлюбу. Колізійні норми сімейного права. Загальна характеристика найбільш поширених прив'язок колізійних норм у сфері сімейного права. Автономія волі сторін в сімейних відносинах. Особливості застосування колізійних норм в міжнародному сімейному праві. Застереження про публічний порядок та застосування імперативних норм в міжнародному сімейному праві.

Визнання в Україні шлюбів за участю громадян України, укладених за кордоном. Визнання розлучень за участю громадян України, здійснених за кордоном. Недійсність шлюбу.

Уніфіковані колізійні норми з питань шлюбу. Гаазька конвенція про укладання шлюбу та визнання його недійсним 1978 р. Гаазька конвенція про визнання розлучень 1970 р. Регіональні угоди: Кодекс Бустаманте 1928 р., Мінська (1993 р.) та Кишинівська (2002 р.) конвенції про правову допомогу з цивільних, сімейних та кримінальних справ країн СНД. Двосторонні договори України з іноземними державами про правову допомогу. Консульські конвенції.

Тема 5. Особисті немайнові та майнові права подружжя в МПП.

Розв'язання колізій законів щодо особистих та майнових відносин подружжя. Правові режими майна подружжя в різних правових системах. Шлюбний контракт та вибір компетентного правопорядку. Застосування *lex nationalis* та *lex domicilii* та їх співвідношення. Можливість застосування автономії волі - *lex voluntatis*.

Уніфіковані колізійні норми у сфері особистих та майнових відносин подружжя. Конвенція про право, що застосовується до правових режимів майна подружжя від 14 березня 1978 р.

Модуль 3. Захист прав дитини в міжнародному приватному праві.

Тема 6. Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.

Встановлення походження дитини у міжнародному сімейному праві. Доктринальні та законодавчі проблеми сурогатного материнства.

Європейська конвенція про правовий статус позашлюбних дітей від 15 жовтня 1975 року. Колізійні питання відносин батьків та дітей в МПП. Гаазька конвенція про юрисдикції, застосовне право, визнання та виконання рішень щодо відповідальності батьків та заходів із захисту прав дітей від 19 листопада 1996 року. Регулювання питань контактів дітьми та батьками, а також іншими особами, що мають родинні зв'язки в Конвенції про контакти, пов'язані з дітьми від 15 травня 2003 року та Регламенті Ради ЄС 2201/2003 від 27 листопада 2003 року. Сфера дії Гаазької конвенції щодо цивільних аспектів міжнародного викрадення дітей від 25 жовтня 1980 року.

Колізійні питання стягнення аліментів. Гаазька конвенція про право, що застосовується до аліментних зобов'язань від 2 жовтня 1973 року. Уніфіковане регулювання аліментних зобов'язань в МПП. Нью-йоркська конвенція про стягнення аліментів за кордоном 1956 року, акти внутрішнього законодавства України щодо її імплементації в національне законодавство.

Тема 7. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.

Колізійні питання усиновлення, опіки та піклування за законодавством України та інших держав. Міжнародно-правове регулювання трансграничного усиновлення. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року.

Європейська конвенція про усиновлення дітей від 24 квітня 1967 року та акти внутрішнього законодавства України щодо її імплементації.

Питання усиновлення за участю іноземців та осіб без громадянства в Сімейному кодексі України та підзаконних актах внутрішнього законодавства.

Правоприпиняючі та правовстановлюючі наслідки усиновлення за участю іноземців. Консульський нагляд за сім'ями, що усиновили дітей-громадян України.

Модуль 4. Міжнародне спадкове право

Тема 8. Колізійне регулювання спадкових відносин.

Сфера виникнення та зміст колізій законів у спадковому праві. Поняття та сутність спадкування у континентальній та англо-американській системах права.

Джерела правового регулювання спадкових відносин з іноземним елементом. Уніфікація колізійного регулювання спадкових відносин у законодавстві ЄС.

Проблема вибору права, що підлягає застосуванню у трансграничних спадкових відносинах. Спадковий статут. Проблема «розщеплення спадкового статуту». Вирішення колізії законів щодо спадкування рухомого та нерухомого майна. Застосування закону країни захисту особистого закону спадкодавця (*lex personalis* та *lex nationalis*), та закону місцезнаходження майна (*lex rei sitae*). Можливість застосування автономії волі сторін. Кваліфікація та попереднє колізійне питання у міжнародних спадкових відносинах.

Тема 9. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом.

Свобода заповіту у національних правових системах. Колізійні питання форми та порядку здійснення заповіту. Заповідальна дієздатність. Форми заповіту. Спільний заповіт. Спадковий договір. Підстави визнання заповіту недійсним при транскордонному спадкуванні. Тлумачення та виконання заповіту.

Загальні підходи до визначення кола спадкоємців, черговості спадкування та негідних спадкоємців у основних національних правових системах. Право на обов'язкову долю у спадку. Права іншого з подружжя при спадкуванні за законом. Способи та строки прийняття спадку. Відмова від спадку. Охорона спадку та управління ним. Відповідальність спадкоємців за боргами спадкодавця. Колізійні питання спадкування від умерлого майна.

Тема 10. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.

Колізійні аспекти довірчого управління спадком. Проблеми визнання спадкового трасту у країнах континентальної системи права. Спадкові фонди. Транскордонне спадкування корпоративних прав. Права спадкоємців бенефіціарів офшорних компаній та трастів. Транскордонне спадкування бізнесу. Транскордонне спадкування інтелектуальних прав. Транскордонне банкрутство спадкової маси. Спадкування майна, обтяженого заставою. Правовий режим відмерлої спадщини в міжнародному приватному праві.

4. *Обсяг і структура навчальної дисципліни*

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
Л		ПЗ	СРС	Л		ПЗ	СРС	
Модуль 1. Міжнародне сімейне право								
Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	12	2	2	8	12			12
Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	12	2	2	8	12			12
Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання шлюбно-сімейних відносини в міжнародному приватному праві.	14	2	2	10	16	2	2	12
<i>Разом</i>	38	6	6	26	40	2	2	36
Модуль 2. Колізійні питання майнових та особистих немайнових відносин подружжя в МПрП								
Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	16	2	2	12	16			16
Тема 5. Особисті немайнові та майнові права подружжя в МПрП.	20	4	4	12	20		2	18
<i>Разом</i>	36	6	6	24	36		2	34
Модуль 3. Захист прав дитини в міжнародному приватному праві								
Тема 6. Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.	20	4	4	12	18			18
Тема 7. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	18	2	4	12	18		2	16
<i>Разом</i>	38	6	8	24	36		2	34
Модуль 4. Міжнародне спадкове право								
Тема 8. Колізійне регулювання спадкових відносин.	12	2	2	8	12			12
Тема 9. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом.	14	2	2	10	16	2	2	12
Тема 10. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	12	2	2	8	10			10
<i>Разом</i>	38	6	6	26	38	2	2	34
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5	24	26	100	150/5	4	8	138

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Міжнародне сімейне право			
Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	2	
Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	2	
Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання шлюбно-сімейних відносини в міжнародному приватному праві.	Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання шлюбно-сімейних відносини в міжнародному приватному праві.	2	2
Модуль 2. Колізійні питання майнових та особистих немайнових відносин подружжя в МПрП			
Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	2	
Тема 5. Особисті немайнові та майнові права подружжя в МПрП.	Тема 5.1. Особисті немайнові права подружжя в МПрП	2	
	Тема 5.1. Особисті майнові права подружжя в міжнародному	2	
Модуль 3. Захист прав дитини в міжнародному приватному праві			
Тема 6. Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.	Тема 6.1. Встановлення походження дитини. Зобов'язання щодо утримання в МПрП	2	
	Тема 6.2. Правові наслідки транскордонного сурогатного материнства та застосування інших біотехнологій.	2	
Тема 7. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	Тема 7. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	2	
Модуль 4. Міжнародне спадкове право			
Тема 8. Колізійне регулювання спадкових відносин.	Тема 8. Колізійне регулювання спадкових відносин.	2	
Тема 9. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом.	Тема 9. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом.	2	2
Тема 10. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	Тема 10. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	2	
<i>Усього</i>		24	4

5.2. Теми практичних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заоч. форм
Модуль 1. Міжнародне сімейне право			
Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	Тема 1. Вступ до міжнародного сімейного права	2	
Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	Тема 2. Права людини в області шлюбу і сім'ї. Вплив ЄСПЛ на правозастосовну практику у сімейних справах	2	
Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання шлюбно-сімейних відносини в міжнародному приватному праві.	Тема 3. Загальна характеристика правового регулювання шлюбно-сімейних відносини в міжнародному приватному праві	2	2
Модуль 2. Колізійні питання майнових та особистих немайнових відносин подружжя в МПрП			
Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	Тема 4. Колізійно-правове регулювання укладання та припинення шлюбу.	2	
Тема 5. Особисті немайнові та майнові права подружжя в МПрП.	Тема 5.1. Особисті немайнові права подружжя в МПрП	2	2
	Тема 5.1. Особисті майнові права подружжя в міжнародному	2	
Модуль 3. Захист прав дитини в міжнародному приватному праві			
Тема 6. Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.	Тема 6.1. Встановлення походження дитини. Зобов'язання щодо утримання в МПрП	2	
	Тема 6.2. Правові наслідки транскордонного сурогатного материнства та застосування інших біотехнологій.	2	
Тема 7. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	Тема 7.1. Правове регулювання міжнародного усиновлення та опіки і піклування в МПП.	2	2
	Тема 7.2. Цивільно-правові наслідки викрадення дітей	2	
Модуль 4. Міжнародне спадкове право			
Тема 8. Колізійне регулювання спадкових відносин.	Тема 8. Колізійне регулювання спадкових відносин.	2	
Тема 9. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом.	Тема 9. Транскордонне спадкування за заповітом та за законом.	2	2
Тема 10. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	Тема 10. Спеціальні види спадкування у міжнародному приватному праві.	2	
<i>Усього</i>		26	8

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна за кожен модуль – 8 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (опрацювання даних Єдиного державного реєстру судових рішень у сімейних і спадкових справах з іноземним елементом, бази HUDOC ЄСПЛ та узагальнень судової практики; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проходження он-лайн курсів з міжнародного приватного права; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право»:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття					Іспит	
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль № 4			
мах 8	мах 8	мах 8	мах 8	мах 8	мах 60	мах 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Max 8	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми. можливі окремі несуттєві недоліки.
	7	Добре засвоєння матеріалу з теми. але є окремі помилки.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу. значна кількість помилок.
	2	Мінімальні результати. достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. вільне володіння матеріалом. вміння самостійно й творчо мислити. знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал. робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	7	В роботі розкрито основні положення теми. але є деякі неточності у викладанні матеріалу. теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6	Основні положення теми розкрито. але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом. але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево. немає висновків або висновки не мають самостійного характеру: студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево. теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом: немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево. з великою кількістю помилок; немає висновків: студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.

	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Міжнародне сімейне і спадкове право» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти

1. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text
2. Конвенція Міжнародної комісії з цивільного стану про видачу свідоцтва на право вступу в шлюб 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_888#Text
3. Конвенція про укладення та визнання дійсності шлюбів 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_916#Text
4. Конвенція про право застосовне до режимів майна подружжя 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_923#Text
5. Конвенція Міжнародної комісії з цивільного стану щодо узаконення шлюбом 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_890#Text
6. Конвенція Міжнародної комісії з цивільного стану про визнання рішень щодо шлюбного зв'язку 1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_886#Text
7. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбу 1962 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_242#Text
8. Конвенція про визнання розлучень та рішень щодо окремого проживання подружжя 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_925#Text
9. Конвенція про визнання розлучень та рішень щодо окремого проживання подружжя 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_925#Text
10. Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a17#Text
11. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_112#Text
12. Конвенція про контакт з дітьми (ETS N 192) 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_659#Text
13. Європейська конвенція про здійснення прав дітей 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text
14. Конвенція про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_365#Text
15. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_002#Text
16. Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_188#Text

17. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_327#Text

18. Європейська конвенція про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_568#Text

19. Європейська конвенція про усиновлення дітей 1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_676#Text

20. Конвенція про встановлення материнства позашлюбних дітей 1962 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_910#Text

21. Конвенція про колізії законів, які стосуються форми заповітів 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_424#Text

22. Вашингтонська конвенція, що передбачає єдиний закон про форму міжнародного заповіту 1973р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_b13;

23. Європейська конвенція про запровадження системи реєстрації заповітів 1972 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_678

24. Закон України «Про міжнародне приватне право» 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2709-15#Text>

25. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

7.2. Література

Основна література

1. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. – К.: Алерта, 2013.

2. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Практикум з міжнародного приватного права та міжнародного цивільного процесу. Київ. Алерта. 2020.

3. Міжнародне приватне право. Підручник. За ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. Харків. Право, 2012.

4. Довгерт А. С. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар. Київ: Одисей, 2008.

5. Калакура В.Я. Міжнародне сімейне право: принципи та особливості колізійного і уніфікаційного регулювання: монографія. Київ. Алерта, 2017.

6. Діковська І. А. Міжнародне спадкування у ЄС та Україні: напрями адаптації права України до права ЄС. Київ: Алерта, 2020.

7. Кармаза О. О. Міжнародне спадкове право: наук.-практ. посіб. / О. О. Кармаза. – К. : КНТ, 2007. – 328 с.

8. Окунев О. Корпоративне управління в приватних та сімейних компаніях. Київ: МІБ, 2012.

9. Кобзєва Т. А., Шапіро В. С. Сімейне право України. Суми: СумДУ, 2015.

10. Слабан М. М. Правові позиції Європейського Суду з прав людини щодо права на повагу до сімейного життя (загальнотеоретичний аспект) : дис....

канд. : 12.00.01 / Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів. 2017. 259 с.

Додаткова літератур

1. Кисіль В. І. Сучасне регулювання спадкових відносин у міжнародному приватному праві . У кн.: Нариси з міжнародного приватного права. Київ. Алерта, 2014. .
2. Кисіль В. І. Спадкові відносини в сучасному міжнародному приватному праві. Право України. 2013. № 7. С. 154–182
3. Маркова О.В. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві. *Міжнародне публічне і приватне право*. 2011. № 3 (60). С. 24-28.
4. Михайлів М. Особливості колізійного регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві. *Право України*. 2013. № 7. С. 71-81.
5. Лук'янов Д. В., Шуміло І. А., Лукань М. О. Колізійне регулювання транскордонного спадкування авторських прав. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 2. С. 49-63.
6. Черняк Ю.В. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу з розгляду сімейних спорів: Монографія. – К.: Алерта, 2018.
7. Черняк Ю.В. Інститут підсудності в міжнародному приватному праві країн Європейського Союзу та України: Монографія. – К.: Прецедент, 2008
8. Шуміло І. А., Литвиненко Д. О. Договірне спадкування в міжнародному приватному праві. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки"*. 2020. № 11.
9. Шуміло І. А., Ковпик О. Ф. Правові та етичні проблеми транскордонного сурогатного материнства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 182-186.
11. Estin, A.L., International Family Law Desk Book, Chicago, IL, American Bar Association, 2012.
12. Blair, M. (ed.), Family Law in the World Community: Cases, Materials, and Problems in Comparative and International Family Law, Durham, NC, Carolina Academic Press, 2015.
13. Calvo Caravaca. A.L. (ed.), The EU Succession Regulation: a Commentary, United Kingdom, Cambridge University Press 2016.
14. Garb, L. and J. Woods (eds.), International succession, Oxford, United Kingdom, Oxford University Press, 2015.

7.3. Інтернет-ресурси

ООН - www.un.org

Європейський суд з прав людини - www.echr.coe.int

www.hcch.net Гаазька конференція з міжнародного приватного права

www.unidroit.org Інститут уніфікації міжнародного приватного права

<http://www.mpipriv.de> Інститут порівняльного права та міжнародного приватного права ім. Макса Планка (Max Planck Institute for Comparative and International Private Law)

<https://eur-lex.europa.eu/> Законодавство Європейського Союзу

7.4. СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Міжнародного приватного права та порівняльного правознавства. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=220:mizhнародne-pryvatne-pravo&Itemid=151

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).